

HERALDISK TIDSSKRIFT

BIND 1 • NR 9 • 1964

Nya Kommunvapen i Norden

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

Heraldisk Selskab • Heraldinen Seura • Skjaldfræðafélagið

Heraldisk Selskap • Heraldiska Sällskapet

Nya Kommunvapen i Norden

Finland

IMIN anmälan av finländska kommunvapen har jag tyvärr icke hunnit längre än till de under andra halvåret 1961 fastställda. Under denna tid tillkom endast fem nya vapen, fyra för landskommuner och ett för en köping, Ikaalinen. Vapnen är följande:

Alajärvi: I blått fält en av en vågskura bildad stam av silver. I all sin enkelhet är detta ett talande vapen. Förstavelsen *ala-* betyder »låg» och ordet *järvi* »sjö». Komponerat av Olof Eriksson.

Mietoinen (svensk form *Mietois*): I rött fält tre stolpvis i bjälke ställda fjäderpennor av guld. Kommunen har antagit detta kulturellt betonade vapen till åminnelse av Daniel Juslenius (1676-1752), skriftställare och lärd, biskop i Borgå 1734 och i Skara 1744, som var född inom kommunen. Komponerat av Gustaf von Numers.

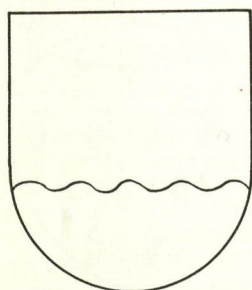
Pihtipudas: Skölden fyrstyckad av silver och svart samt i de svarta fälten en pilspets av silver. *Pudas* anger en flodarm, som på nytt förenar sig med huvudfloden, och vapnet återger smala uddar mellan vattendrag. Vapnets in-

delning kan även anses återge kommunens läge som gränsmark mellan forna landskap. Pilspetsarna anger, att trakten tidigast besökts av jägare, och deras ställning, att bebyggelsen rört sig från söder mot norr. Komponerat av Olof Eriksson.

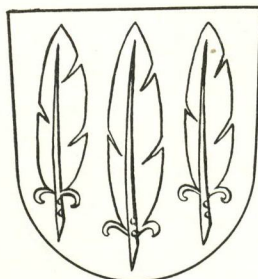
Ylistaro: I grönt fält en tvågrenad kärve av guld. Kärven anger naturligtvis åkerbruk, men ortens läge i Mellersta Österbotten kan även tyda på släktskap med »Vasa-kärven». Ylistaros kärve är till åtskillnad från andra kärvar tvågrenad och efterbildar sålunda även första bokstaven i kommunens namn. Komponerat av Ahti Hammar.

Ikaalinen (svensk form *Ihalis*): I blått fält en av vågskuror bildad stolpe av silver från vilken åt vardera sidan utväxer tre lindblad av guld. Då köpingen ligger vid en sjö och icke en å, bör väl stolpen i dess vapen betraktas som dess initial, men vapnet återger även köpingens av lindar beskuggade strandgata. Komponerat av Pentti Pappunen.

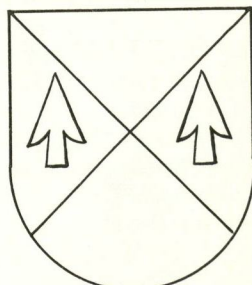
Alla dessa vapen har fastställts den 16 oktober 1961 utom vapnet för Ylis-

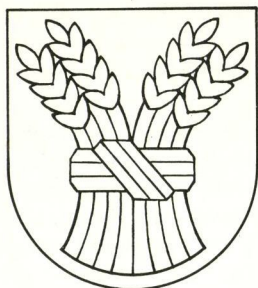
Alajärvi

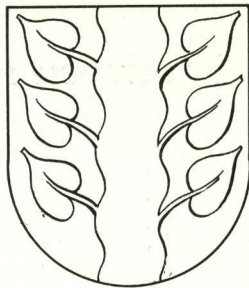
Mietoinen

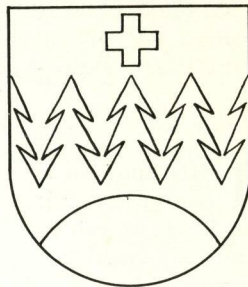
Pihtipudas

Ylistaro

Ikaalinen

Pylkönmäki

taro, vilket fastställts den 17 samma månad.

I den anmälan av kommunvapen, som ingick i n:o 7 av Heraldisk Tidsskrift, hade tyvärr insmugit sig ett fel då där angavs, att Ahti Hammar hade tecknat de i samband med anmälan publicerade bilderna. I själva verket hade Olof Eriksson svarat för ungefär hälften av dem. Av de nu återgivna bilderna har von Numers tecknat vapnet för Mietoinen, Hammar vapnet för Ylistaro och Eriksson resten.

Bo Tennberg

P.S. Då vår vän chefredaktören av estetiska skäl hellre vill avbilda sex vapen än fem, bifogar jag det första av de under år 1962 fastställda kommunvapnen, det för

Pylkönmäki: I en medels en gran-

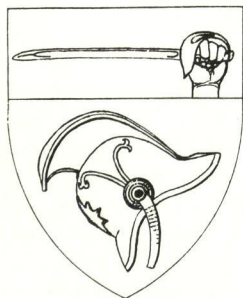
skura (om denna se sid 311 n:o 7 och sid 359 n:o 8) av silver och blått delad sköld en av en bågsкура bildad stam av guld åtföljd i övre fältet av ett blått grekiskt kors. Fastställt den 19 januari 1962. Vapnet är ett försök att heraldiskt återge ett landskap med kullar, fält och skogar samt en kyrka. Komponerat av Kaj Kajander. Det återgivna vapnet är ritat av Olof Eriksson.

B. T.

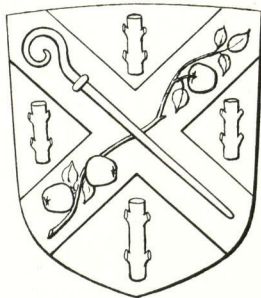
Danmark

Siden oversigten i Heraldisk Tidsskrift nr. 7, side 316-18, marts 1963, har i hvert fald yderligere seks kommuner begyndt at føre våben.*)

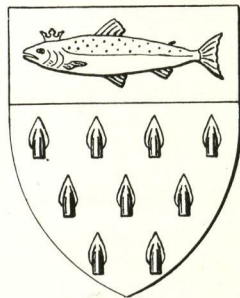
Give Kommune, Vejle Amt. Skjoldet hvidt med rødt skjoldhoved; i hovedfältet en blå, skråt stillet dragonhjeml;

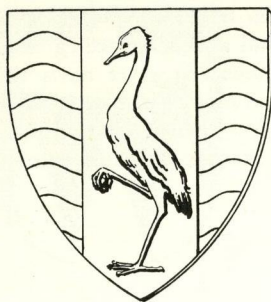
Give

Harløse

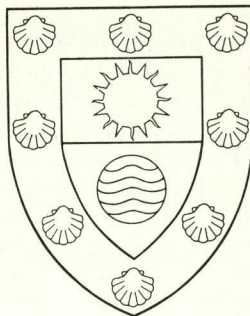
Ølstykke

Tranekær-Tullebølle

Nørre Vium-Herborg

Vejby-Tibirke

i skjoldhovedet en venstre hånd, fast på delingen, holdende en dragonsabel vandret, det hele hvidt. — Våbenet skal minde om dragon Niels Kjeldsen, som stammede fra Give, og som under krigen 1864 blev berømt for sin tapperhed over for overmagt. Under en rekognoscering omkring Højnehede syd for Kolding, 28. februar 1864, blev Niels Kjeldsen og et par andre danske dragoner angrebet af det dobbelte antal preussiske husarer. De andre dragoner overgav sig eller undkom. Niels Kjeldsen satte sig til modværge og forsvarede sig med venstre arm, efter at han var blevet såret i højre. Da han, skønt omringet, nægtede at overgive sig, skød en preussisk officer ham gennem hovedet. Denne begivenhed symboliseres af den »faldende« dragonhjelms og dragonsabelen der holdes af venstre hånd. Udarbejdet af Statens

Heraldiske Konsulent. Godkendt af Indenrigsministeriet 31/8 1962.

Harløse Kommune, Frederiksborg Amt. I gult felt et sort andreskors mellem fire pælvis stillede, afkviste sorte grene; på andreskorset en abbedstav og en æblegren, krydsslugt og begge gule. — Abbedstaven repræsenterer den berømte abbed Vilhelm og Æbelholt Kloster, hvoraf der endnu findes betydelige ruiner i kommunen, og æblegrenen spiller på klostrets navn. De afkviste grene symboliserer et af kommunens gamle erhverv, trækulbrændingen, som tidligere spillede en stor rolle. Udarbejdet af Statens Heraldiske Konsulent.

Ølstykke Kommune, Frederiksborg Amt. Skjoldet blå med hvidt skjoldhoved; i hovedfeltet ni hvide pilespidser, fire, tre, to; i skjoldhovedet en rød laks med guldkrone. — Pilespidserne står for det historiske slag i 1133 mellem kong Niels og Erik Emune ved Værebrosø, som ligger i kommunen. Den kronede fisk er taget fra Ølstykke Herreds segl, kendt fra 1648. Udarbejdet af Statens Heraldiske Konsulent. Godkendt af Indenrigsministeriet 20/8 1963.

Tranekær-Tullebølle Kommune, Svendborg Amt. Skjoldet ved bølge-

*) For at undgå at blive misforstået, vil jeg gerne præcisere, at når jeg ikke udtaler min mening om de nye danske kommunevåbener, er det ikke fordi jeg synes de er gode — tværtimod finder jeg størstedelen af dem miserable, både som kompositioner og i deres udførelse — men fordi jeg betragter publiceringen her som en blot og bar registrering, ikke som en recension.

skurer syv gange tværdelt af hvidt og blå; herover en rød pæl med en hvid trane, som holder en sten i den ene klo. — Tranen er taget fra Langelands Nørre Herreds segl, kendt fra 1584, og spiller på kommunens navn. Bølgeskurerne om pælen anskueliggør kommunens beliggenhed, med hav på både vest- og østsiden. Udarbejdet af Statens Heraldiske Konsulent. Godkendt af Indenrigsministeriet 31/8 1962.

Nørre Vium-Herborg Kommune, Ringkøbing Amt. I sort felt en bjælke mellem to hjejler og en seks-oddet stjerne, det hele gult; på bjælken en sort plov. — Det sorte repræsenterer heden, den gule stribe med ploven hedeopdyrkningens gyldne kornmarker. Hjejlen er hedens fugl, og stjernen er hentet fra Bølling Herreds segl, kendt fra 1500-tallet. Udarbejdet af Statens Heraldiske Konsulent. Godkendt af Indenrigsministeriet 20/8 1963.

Vejby-Tibirke Kommune, Frederiksborg Amt. Vandret delt af hvidt, hvori en rød sol, og rødt, hvori en rundel som ved bølgeskurer er vandret sribet af hvidt og blå; det hele inden for en blå bort med hvide muslingeskaller. — Kommunen består af to kirkesogne, derfor delingen af hovedfeltet. Solen og muslingeskallerne står for kommunens sommerturisme langs badestran-

den fra Asserbo til Tisvilde. Den bølgede rundel skal anskueliggøre egnens hellige kilde, som har givet navn til Tisvilde (Tirs Væld) og måske er den samme som senere tiders Helene Kilde. Udarbejdet af Statens Heraldiske Konsulent.

S.T.A.

Sverige

Selångers kommun i Medelpad, Västernorrlands län. »Sköld kvadrerad av blått och silver, upptagande i fält 1 två stolpvis ordnade fiskar av silver, den översta vänstervänd, och i fält 4 ett vattenhjul av silver.» Selångers tingslag har under 1600-talet haft ett sigill visande två över varandra arrangerade och åt motsatta håll vända fiskar. Även Selångers gäll (d. v. s. pastorat) och senare Selångers socken har haft sigill med ett dylikt emblem. Kommunen omfattar numera även Sättna socken. Sättna hade på 1700-talet ett sigill visande en vattenkvarn, utformad som en liten timmerbyggnad mot vars yttervägg avtecknar sig ett stort hjul. Antaget den 27 oktober 1961 och fastställt av Kungl. Maj:t den 2 februari 1962.

Grundsunda kommun, Ångermanland, Västernorrlands län. »I rött fält

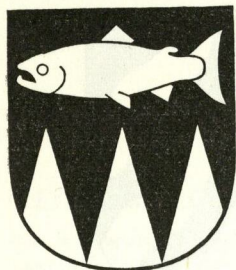
Selånger

Grundsunda

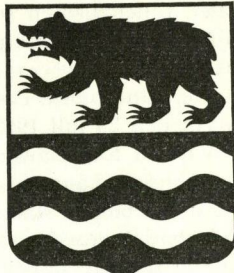
Matfors

Långsele

Högsjö

Björna

en balkvis ställd fisk av silver.» Ett gammalt sigill för Grundsunda socken av ej närmare bestämd ålder visar en enkelt och grovt tecknad, ginbalksvis ställd fisk med klaven stjärt men för övrigt utan fenor. Antaget av kommunalfullmäktige den 18 december 1963 efter förhandsgranskning av riksarkivets heraldiska sektion och därefter ingivet till Kungl. Maj:t för fastställelse.

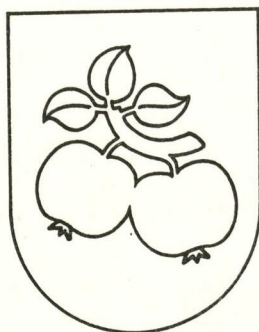
Matfors kommun, Medelpad, Väster-norrlands län. »Sköld, kvadrerad av blått, vari ett vänstervänt dryckeshorn av guld mellan tre åttauddiga stjärnor av silver, ordnade två och en, och silver, vari en blå taltrast, med utbreda vingar samt med näbb, tunga, öga och ben av guld, på en svart stubbe.» Matfors kommun bildades den 1 januari 1963 genom sammanslagning av kommunerna Attmar och Tuna (se HT nr 5, sid. 185). Namnet Matfors är hämtat från en tätort Matfors, belägen inom Tuna. Vapnet utgör en kvadrering av Tunas och Attmars vapen, vilka hade fastställts 1961 respektive 1960. Fastställt av Kungl. Maj:t den 13 december 1963.

Långsele kommun, Ångermanland, Väster-norrlands län. »I blått fält tre spetsars, varöver en lax, allt av silver.» Ett sigill för Långsele socken, känt åtminstone sedan början av 1800-talet,

visar som enda emblem en bjälkvis ställd, sinistervänd lax, placerad något ovanför sigilletts mittpunkt. Fastställt av Kungl. Maj:t den 20 december 1963.

Högsjö kommun, Ångermanland, Väster-norrlands län. »I fält av guld en svart korp med framsträckt fot.» Ett sigill för Högsjö socken, känt sedan slutet av 1600-talet, visar en gående korp. Fastställt av Kungl. Maj:t den 28 juni 1963.

Björna kommun, Ångermanland, Väster-norrlands län. »Sköld, delad av silver, vari en gående blå björn med tunga, tänder och klor av guld, och blått, vari två av vägskuror bildade bjälkar av silver.» Ett sigill för Björna socken, känt sedan början av 1800-

Leikanger kommune

talet, inneholder en sköld visande två bjälkvis ställda strömmar ävensom en på sköldens överkant sittande, mot dexter vänd björn. Fastställt av Kungl. Maj:t den 25 juli 1963.

Vapnen för Selånger, Högsjö, Björna, Matfors, Långsele och Grundsunda ha utarbetats av stadsarkitekten *Hans Schlyter*, Sundsvall, som även utarbetat de tidigare fastställda vapnen för Attmar och Tuna, vilka ingå i vapnet för Matfors. De heraldiska beskrivningarna ha formulerats av riksarkivets heraldiska sektion vid vapenärendenas granskning där.

H.S.

Norge

Leikanger kommune i Sogn og Fjordane fylke. «På grøn botn to gull eple på kvist med tre lauv». — Motivet står som symbol for hovednæringen i herredet, fruktavl. De tre blad på kvisten henspiller på de tre sogn i herredet, Leikanger, Feios og Fresvik. Vedtatt i Leikanger kommunestyre 16. januar 1962, fastsatt ved kongelig resolusjon 5. september 1963. Brukes også som flagg. Tegnet av K. Fotland.

Askim kommune

Askim kommune i Østfold fylke. «På blå bunn tre sølv skrå bølger». Motivet betegner de tre utbygde Glomma-fosser i Askim: Solbergfoss, Kykkelsrudfoss og Vammafoss. Om disse fossene sier tegneren: «Siden istiden topografisk formet vår heimstad, har de brust for Askim-folkets øye og sunget sin melodi i slektenes øre. Og i nyere tid har de med sine «hvite kull» gitt det meste av grunnlaget for Askims økonomiske og industrielle ekspansjon». Vedtatt i Askim kommunestyre 27. juni 1963, fastsatt ved kongelig resolusjon 1. november 1963. Tegnet av kunstmaler Trygve Rognerud.

Paulus Holm

[DA] Dette materiale er beskyttet af ophavsret. Det kan downloades, lagres og udskrives til personlig brug og til ikke-kommerciel brug i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbejdning, tilgængeliggørelse samt fremstilling af kopier er ellers kun tilladt i det omfang, der følger af lov eller aftale.

[NO] Dette materialet er beskyttet av opphavsrett. Det kan lastes ned, lagres og skrives ut for personlig bruk og for ikke-kommersiell bruk i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbeidning, tilgjengeliggjøring og fremstilling av kopier er ellers bare tillatt i den grad som følger av lov eller avtale.

[SV] Detta material är skyddat av upphovsrätt. Det får laddas ned, sparas och skrivas ut för enskilt bruk samt för icke-kommersiellt bruk i samband med undervisning och forskning. Bearbetning, tillgängliggörande samt framställning av kopior är i övrigt bara tillåtet i den utsträckning som följer av lag eller avtal.

[EN] This material is protected by copyright. It may be downloaded, saved and printed for personal use and for non-commercial use in connection with teaching and research. Altering, making it available or producing copies is otherwise only permitted to the extent that follows from law or contract.